สนค. ชี้ไทยกระจายแหล่งนำเข้าพลังงานรับความเสี่ยงฮอร์มุซ จับตาต้นทุนโลกกระทบราคาสินค้า - ค่าครองชีพประชาชน

สนค. เผยผลวิเคราะห์โครงสร้างการนำเข้าพลังงานของไทย ท่ามกลางความเสี่ยงด้านภูมิรัฐศาสตร์และความไม่แน่นอนของเส้นทางขนส่งผ่านช่องแคบฮอร์มุซ พบว่า ไทยกระจายแหล่งนำเข้าน้ำมันดิบมากขึ้น โดยสัดส่วนมูลค่านำเข้าจาก 3 แหล่งหลัก (สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ ซาอุดีอาระเบีย และสหรัฐอเมริกา) ลดลงจากร้อยละ 74.4 เหลือร้อยละ 54.7 ขณะที่ก๊าซธรรมชาติเปลี่ยนแหล่งนำเข้าอันดับ 1 จากกาตาร์เป็นสหรัฐอเมริกา สะท้อนการปรับตัวในการจัดหาแหล่งทดแทนเพื่อรักษาความมั่นคงทางพลังงาน อย่างไรก็ตาม ราคาพลังงานโลกที่ผันผวนยังเป็นความเสี่ยงสำคัญต่อต้นทุนการผลิตและค่าครองชีพ โดยดัชนีราคานำเข้าหมวดเชื้อเพลิงเดือนกันยายน 2569 สูงขึ้นถึงร้อยละ 45.7 สนค. จึงติดตามการส่งผ่านต้นทุนพลังงานสู่ราคาสินค้า เพื่อสนับสนุนการดูแลค่าครองชีพของประชาชน

นายนันทพงษ์ จิระเลิศพงษ์ ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (ผอ.สนค.) เปิดเผยว่า “ความไม่แน่นอนของสถานการณ์ในตะวันออกกลางและเส้นทางขนส่งพลังงานหลักของโลก สะท้อนความจำเป็นที่ไทยต้องบริหารความเสี่ยงโดยไม่พึ่งพาแหล่งนำเข้าจากประเทศหรือภูมิภาคใดมากเกินไป เนื่องจากการหยุดชะงักของอุปทานพลังงานจะส่งผลกระทบเป็นลูกโซ่ ตั้งแต่ต้นทุนการนำเข้า การผลิต การขนส่ง ไปจนถึงราคาสินค้าและภาระค่าครองชีพของประชาชน

สนค. ได้วิเคราะห์ข้อมูลสถิติการนำเข้าของไทยรายประเทศจากเว็บไซต์ คิดค้า.com ในกลุ่มสินค้าพลังงานสำคัญ 2 ชนิด ได้แก่ น้ำมันดิบและก๊าซธรรมชาติ โดยเปรียบเทียบโครงสร้างแหล่งนำเข้าระหว่างช่วงก่อนเกิดวิกฤต (มกราคม - กุมภาพันธ์ 2569) และ ช่วงหลังเกิดวิกฤต (มีนาคม - กันยายน 2569) เพื่อศึกษาการปรับตัวของแหล่งจัดหาพลังงานและประเมินความเสี่ยงจากการกระจุกตัวของแหล่งนำเข้า

น้ำมันดิบ: กระจายแหล่งนำเข้ามากขึ้น ลดความเสี่ยงจากการพึ่งพาประเทศหลัก ข้อมูลระบุว่า ในช่วงก่อนเกิดวิกฤตฮอร์มุซ ไทยนำเข้าน้ำมันดิบจากสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.1 ของมูลค่านำเข้าน้ำมันดิบทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ ซาอุดีอาระเบีย (ร้อยละ 18.1) และสหรัฐอเมริกา (ร้อยละ 16.2) รวม 3 ประเทศมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 74.4 ขณะที่ในช่วงเผชิญวิกฤต สัดส่วนของ 3 ประเทศหลักลดลงเหลือร้อยละ 54.7 โดยมีแหล่งนำเข้าจากภูมิภาคอื่นเข้ามาเสริมมากขึ้น นำโดยแองโกลาที่มีสัดส่วนเพิ่มขึ้น 4.0 percentage points บราซิลเพิ่มขึ้น 3.1 percentage points และอาร์เจนตินาเพิ่มขึ้น 2.8 percentage points สะท้อนการขยายทางเลือกในการจัดหาพลังงานไปยังภูมิภาคแอฟริกาและลาตินอเมริกา ซึ่งช่วยลดความเสี่ยงจากการพึ่งพาแหล่งนำเข้ารายใหญ่เดิมและเพิ่มความยืดหยุ่นเมื่อเกิดเหตุการณ์กระทบต่อประเทศต้นทางหรือเส้นทางขนส่ง

ก๊าซธรรมชาติ: เปลี่ยนแหล่งนำเข้าหลัก แต่ยังต้องเฝ้าระวังความกระจุกตัว ในช่วงก่อนเกิดวิกฤตฮอร์มุซ ไทยนำเข้าก๊าซธรรมชาติจากกาตาร์ เมียนมา และออสเตรเลีย รวมกันคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 57.3 แต่เมื่อเกิดวิกฤตที่กระทบต่อการขนส่งทางเรือผ่านช่องแคบฮอร์มุซจากกาตาร์ ส่งผลให้ไทยต้องเร่งจัดหาอุปทานทดแทนจากแหล่งที่มีความปลอดภัยทางเส้นทางเดินเรือและมีศักยภาพการส่งออกสูง ทำให้สหรัฐอเมริกาก้าวขึ้นมาเป็นแหล่งนำเข้าอันดับ 1 ด้วยสัดส่วนร้อยละ 29.9 ตามด้วยออสเตรเลีย (ร้อยละ 17.2) และเมียนมา (ร้อยละ 11.2) รวม 3 ประเทศมีสัดส่วนร้อยละ 58.3 ซึ่งใกล้เคียงกับช่วงก่อนหน้า สะท้อนว่า แม้ไทยจะสามารถปรับเปลี่ยนประเทศคู่ค้าหลักเพื่อรองรับวิกฤตได้ทันท่วงที แต่ความเสี่ยงจากการกระจุกตัวของแหล่งนำเข้ายังคงมีอยู่ จึงจำเป็นต้องติดตามและบริหารจัดการการกระจายแหล่งนำเข้าอย่างต่อเนื่อง

จับตาต้นทุนพลังงานโลก แม้กระจายแหล่งนำเข้า แต่ยังเผชิญแรงกดดันด้านราคา ผอ.สนค. ระบุว่า แม้การกระจายแหล่งนำเข้าจะช่วยลดความเสี่ยงด้านการขาดแคลนอุปทานเมื่อเกิดปัญหาในเส้นทางขนส่ง แต่ไม่ได้ทำให้ต้นทุนพลังงานลดลงทันที เนื่องจากราคานำเข้ายังคงเป็นตามกลไกราคาตลาดโลก ค่าขนส่ง อัตราแลกเปลี่ยน และเงื่อนไขการจัดซื้อ โดยข้อมูลดัชนีราคานำเข้าเดือนกันยายน 2569 อยู่ที่ระดับ 130.7 เพิ่มขึ้นร้อยละ 12.3 เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีก่อน โดยเฉพาะหมวดสินค้าเชื้อเพลิงที่พุ่งสูงขึ้นถึงร้อยละ 45.7 สะท้อนแรงกดดันด้านราคาพลังงานจากความกังวลต่อภาวะอุปทานตึงตัวและความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์

แรงกดดันดังกล่าวได้ส่งผ่านมายังต้นทุนการผลิตภายในประเทศ ดัชนีราคาผู้ผลิตเดือนตุลาคม 2569 อยู่ที่ระดับ 117.7 เพิ่มขึ้นร้อยละ 10.2 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน โดยหมวดผลิตภัณฑ์จากเหมืองเพิ่มขึ้นร้อยละ 37.8 และหมวดผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.9 ตามทิศทางราคาน้ำมันดิบ ก๊าซธรรมชาติ และวัตถุดิบที่ปรับตัวสูงขึ้น สะท้อนความเสี่ยงที่ต้นทุนพลังงานจะส่งผ่านไปยังภาคการผลิต การขนส่ง และการดำเนินธุรกิจในระยะต่อไป

จากความมั่นคงทางพลังงานสู่การดูแลค่าครองชีพประชาชน เมื่อพิจารณาดัชนีราคาผู้บริโภคเดือนตุลาคม 2569 พบว่า อัตราเงินเฟ้อทั่วไปอยู่ที่ร้อยละ 3.90 เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีก่อน โดยมีปัจจัยหลักจากราคาน้ำมันเชื้อเพลิงที่สูงขึ้นร้อยละ 29.18 ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนที่ผลักดันเงินเฟ้อราวร้อยละ 56 ของอัตราเงินเฟ้อรวมตามทิศทางตลาดโลก ประกอบกับฐานราคาน้ำมันในปีก่อนหน้าที่อยู่ในระดับต่ำ ขณะที่ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคอยู่ที่ระดับ 46.5 ซึ่งต่ำกว่าระดับความเชื่อมั่นที่ 50 สะท้อนความกังวลของประชาชนต่อภาระค่าครองชีพและกำลังซื้อ โดยราคาพลังงานถือเป็นตัวแปรสำคัญที่ต้องเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิด เนื่องจากส่งผลกระทบทั้งทางตรงต่อค่าเดินทางและค่าพลังงานของครัวเรือน และทางอ้อมผ่านต้นทุนค่าขนส่งสินค้าอาหาร สินค้าอุปโภคบริโภค ตลอดจนต้นทุนการประกอบอาชีพของเกษตรกรและผู้ประกอบการรายย่อย

นายนันทพงษ์ กล่าวเพิ่มเติมว่า การบริหารความมั่นคงทางพลังงานไม่ใช่เพียงการจัดหาพลังงานให้เพียงพอ แต่ต้องครอบคลุมถึงการรับมือกับความผันผวนของต้นทุนที่อาจกระทบต่อเศรษฐกิจและค่าครองชีพของประชาชน การกระจายแหล่งนำเข้าเป็นเครื่องมือสำคัญในการลดความเสี่ยงด้านอุปทาน ขณะที่การเฝ้าระวังดัชนีราคานำเข้า ดัชนีราคาผู้ผลิต และดัชนีราคาผู้บริโภคอย่างเป็นระบบ จะช่วยให้เห็นพลวัตการส่งผ่านต้นทุนตลอดห่วงโซ่เศรษฐกิจ และนำข้อมูลมาประเมินความเสี่ยงเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการบรรเทาผลกระทบต่อผู้ประกอบการและประชาชนได้อย่างตรงจุดและทันท่วงที

ทั้งนี้ สนค. จะติดตามสถานการณ์การนำเข้าพลังงานและความเคลื่อนไหวของราคาสินค้าอย่างต่อเนื่อง โดยเชื่อมโยงฐานข้อมูลสถิติการค้าจากเว็บไซต์ คิดค้า.com เข้ากับดัชนีเศรษฐกิจการค้า เพื่อวิเคราะห์ความเสี่ยงทั้งมิติอุปทานและมิติต้นทุนควบคู่กัน สำหรับใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนการกำหนดนโยบายรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ตลอดจนช่วยให้ภาครัฐและภาคเอกชนเตรียมพร้อมรับมือกับความผันผวนของเศรษฐกิจโลก เพื่อลดผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจและค่าครองชีพของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า
8 พฤศจิกายน 2569